

"לבניינה של תורה" – חלק ר"א

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי מו"ר רה"י

--- רציפות וגדלות בלימוד ---

שכחום וחזרו ויסדום

ברוך ה' אנו זוכים לחיות בדור של שפע, דור שהוא מלא ברכת ה', בעולם בכלל ובארץ ישראל בפרט. אחד הדברים המבטאים את העניין הוא מכשיר הפלאפון האישי שכל אחד מחזיק בכיסו.

מכשיר שהוא בוודאי כלי נפלא לעבודת ה' כשמשתמשים בו בצורה הנכונה, ואפשר להיעזר בו רבות. למרות זאת, הנהגנו בישיבה שאין לדבר במכשיר סלולארי בבית המדרש. יתירה

מכך, הישיבה רכשה תאים שהוצבו בכניסה לבית המדרש על מנת שכל מי שרוצה להיכנס להיכנס הישיבה ולהיות "נקי לה' אלוקיו", נקי לנפשו, משוחרר משעבודים, יוכל לעשות זאת ולהתמסר ללימוד התורה.

כעת שעברנו בזמן קיץ לבית המדרש הזמני שנמצא בחדר האוכל, יתכן והמקום גורם, והאווירה 'המשוחררת' המאפיינת את חדר האוכל משפיעה על בית המדרש, ולצערנו ההנהגה עליה דיברנו נפגעה וניתן לראות פה ושם מי שמדבר בפלאפון.

אנו נעמוד על משמרת הקודש, בבחינת

"שכחום וחזרו ויסדום" כמו שאומרת הגמ'¹. ברצוני לחזור ולבקש שלא לדבר במכשיר הפלאפון בבית המדרש, ומה טוב אם אדם גם ימנע מלשלוח הודעות, והטוב ביותר שלא להיכנס לבית המדרש עם המכשיר אלא להשאירו בתאים או בחדר. מי שבכל זאת החליט להיכנס עם

המכשיר (כמובן במצב שקט) ישתדל לא להשתמש בו ושני שיקולים בדבר:

א. שיקול פרטי- כתוב בחז"ל² שאדם הלומד סוגיה הקב"ה יושב ושונה כנגדו, הקב"ה

כתוב בחז"ל שאדם הלומד סוגיה הקב"ה יושב ושונה כנגדו, איזו מין הרגשה זו לקבל, או חלילה לשלוח 'הודעה' באמצע החברותא עם הקב"ה?

לומד עם כל אחד ואחד. "אביתר בני כך הוא אומר" כפי שמתארת הגמ' בגיטין³. איזו מין הרגשה זו לקבל, או חלילה לשלוח 'וואטסאפ' באמצע החברותא עם הקב"ה? זהו השיקול הראשון שקשור לעבודת ה' הפרטית של אחד ואחד.

ב. השיקול הכללי- הרי יש פה ציבור, והשימוש במכשיר פוגע בהרגשת בית המדרש, בציבור הלומדים ובאש הקודש

¹ בכמה מקומות בש"ס (שבת קד, יומא פ' וכו').

² תנא דבי אליהו פרק י"ח.

³ גיטין דף ו' עמוד ב: "מאי קא עביד הקדוש ברוך הוא? א"ל: עסיק בפילגש בגבעה, ומאי קאמר? אמר ליה: אביתר בני כך הוא אומר, יונתן בני כך הוא אומר..".

השנים. תכנוני העתיד להמשך לימודים אקדמי (שבודאי גם שם ממשיכים ללמוד וקובעים עתים) הם דווקא אלו שאמורים לדרכן אותו להתמסר ללימוד בשנים אלו. בגלל תכניות העתיד.

יעקב אבינו עבד בבית לבן, הסברא נותנת שיעקב אבינו לא חשב לחיות את שארית חייו בחרן, ולא חשב להשתקע שם לנצח, ובכל זאת הוא מעיד על עצמו באזני רחל ולאח "ואתנה ידעתן כי בכל כוחי עבדתי את אביכן"⁶! כעושים משהו צריכים לעשות אותו בכל הכוחות, בגדלות!

הדבר ברור לכולי עלמא שבחור שבא לישיבה מגיע מתוך בחירה ורצון. מתוך

שהוא מחשיב את לימוד התורה ורוצה להקדיש עצמו לפחות מספר שנים להתגדלות בתורה, אע"פ שהוא אולי בכלל מתכנן להיות מהנדס. אם כן לפחות בשנים הללו שנועדו לאפשר לימוד רציף בלא טרדות, ולתת

כלים ללימוד בהמשך החיים ושייכות לתורה, לפחות בהם ישקיע אדם את כוחו ומרצו ויעמול בגדלות. וכי בגלל שתקופת הלימודים תחומה בחמש שנים זו סיבה להעביר אותם בצורה רפויה? אם נעמיק יותר ונשאל – מה באמת הקושי להיות מתמיד, מהו המעכב העיקרי? דומני שהתשובה קשורה לדברים בהם פתחנו: הגמ' בכתובות⁷ מספרת את הסיפור המפורסם על רבי עקיבא שחוזר לביתו אחרי י"ב שנים של

של הלימוד וטהרתו, לכן אנו חוזרים ומבקשים להימנע מכך.

"בכל כוחי עבדתי"

הימים ימי ספירת העומר, על מעלת ימים אלו כתב הרמב"ן⁴ שהם בבחינת חול המועד. ימי ספירת העומר הם המחברים את חג פסח לחג השבועות, את יציאת מצרים לתכליתה - קבלת התורה⁵. עניינם של הימים הללו הם הכנה למתן תורה. לכן תיקנו ללמוד בימים אלו בפרקי אבות, ולכן בספירת העומר מזכירים את התיקונים הנעשים בכל יום.

שוחחתי פעם עם תלמיד

מהישיבה, בחור מוכשר בעל יכולות, ושאלתי אותו מהו הדבר המונע אותו מלשבת וללמוד בשקידה? הרי הדבר ברור שכאשר יגיע למוסדות האקדמיה (אם כך יבחר בתום תקופת ההסדר) ישקיע את מיטב כוחותיו

ויגיע להישגים גדולים, ומדוע זה בלימוד התורה לימודו לא במירב כוחותיו? ענה לי אותו בחור דבר מעניין: 'אני רוצה להיות מחובר לעולם, שהרי יודע אני שאיני יכול, ואין בכוונתי להישאר בישיבה לנצח, ולכן הידיעה הזו שאיני מתכוון להשתקע בעולם הלימוד מונעת ממני בעומק להתחבר ללימוד התורה ולהתמסר אליו'. ודאי דברים אלו בטעות יסודם, אדרבא - את השנים שבחר לשבת וללמוד תורה צריך למלא בלימוד משמעותי ורציני, וחבל מאד לאבד אותם

⁶ בראשית (ל"א, ו').
⁷ כתובות דף סג עמוד א

⁴ משמע ברמב"ן ויקרא כ"ג, ל"ו
⁵ ספר החינוך, מצוה ש"ו

שיעבוד "שעות נוספות". ברם, בלימוד התורה "אם יפסיק ויבטל זמן – הכל נשכח!", ועוד כתב: "אם ימעט השקידה יפסיד מה שאין בו שיעור" מה פירושם של דברים? הנזק של הפסקה בלימוד לא נאמד בצורה רגילה, דהיינו מי שאיבד עשר דקות באמצע הלימוד לא איבד רק אותם אלא הרבה יותר מהם. שעה ראשונה של לימוד לא דומה לזו שאחריה. לשעה השנייה שמצטרפת לשעה הראשונה יש ערך גדול יותר, והיא שווה באיכותה לשעתיים, והשלישית אולי לארבע. כמו כן, השנה הראשונה של לימוד תורה לא דומה לשנה שנייה. לאור

כל זאת תובן התנהגותו של רבי עקיבא: מקובל לומר בעולם שהשיקול של ר"ע כשלא נכנס לביתו היה 'ששתים עשרה ועוד שתיים עשרה ברוחניות, הם הרבה יותר מעשרים וארבע'. ערכן של תריסר השנים הנוספות שלמד רבי

עקיבא בלי הפסקה ואפילו קלה, עולה בהרבה על ערכן של אותם השנים אם היה מפסיק. לכן תחילת הלימוד קשה כידוע לכולנו, אך בהמשך הלימוד נעשה קל יותר. מי שגורמת לכל שעה נוספת להיות איכותית יותר מקודמתה היא הרציפות, רציפות הלימוד.

"בכל דרכיך דעהו"

בדורנו זה הפכה רציפות הלימוד לאתגר ומשימה קשה מאד לכולנו. העולם שלנו מלא תזזית, אין דבר שאינו דינאמי, מכשירי הפלאפון והתקשורת הפכו את

לימוד והרבצת תורה ושומע את אשתו, רחל, אומרת לזקן אחד: "אי לדידי ציית, יתיב תרי סרי שני אחריני. אמר: ברשות קא עבידנא, הדר אזיל ויתיב תרי סרי שני אחריני בבי רב". השאלה ידועה ומפורסמת, וקשה היה לי מעולם: מדוע לא נכנס רבי עקיבא לפחות רגע קצר הביתה- לשאול בשלום אשתו ובני ביתו שלא ראו אותו, והוא אותם, שנים עשר שנים!?! כל התשובות שניתן לא יוכלו לגמרי לענות על השאלה משום שאיננו יכולים להשיג ולקלוט את מדרגת ר"ע, ובכל זאת נכתבו הדברים בש"ס כדי ללמד אותנו דבר מה, (אם כי ברור שאין לאף

אחד לדמות לעצמו שהוא במדרגת ר"ע ולחקות את הנהגתו זו).

'אם יפסיק ויבטל זמן, הכל נשכח'

על הפסוק במשלי⁸ "אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום

יום" כתב המאירי⁹ דברים נפלאים שנתגלגלו לידי בהשגחה ובסייעתא דשמיא, על "התמדת הלימוד והעיון", דבריו יוכלו לשפוך אור על שאלתנו: המאירי מתאר את החילוק בין בעל מלאכה ללומד התורה: הנגר לדוגמא, מקבל לידי הזמנה של ארון הדורש עשרה ימי עבודה, הנגר מחלק את העבודה באופן שווה של עשירית מהעבודה בכל יום. אם באחד הימים לא עמד בקצב העבודה שהציב לעצמו יכול ביום המחרת להשלים את החסר על ידי

⁸ משלי ח', ל"ד

⁹ מאירי בפירושו למשלי שם

התמידי והבלתי נפסק, וזה שעושה תורתו קרעים אסף רוח". אדם שילך בדרך זו, על אף הקושי, יתרגל בכל תחום בחיים לעשות את המיטב ובגדלות, ואת שנות הישיבה ינצל וילמד בכל כוחות הנפש וברציפות!

לכל אחד מאיתנו כוחות אדירים, אם נחליט החלטה אמיתית ודאי שתהיה סייעתא דשמיא, אותו בחור עליו סיפרתי בראשית דבריי אכן החליט והצליח לעשות שינוי מדהים בדרך לימודו והנהגתו. יזכנו ה' לעבדו במירב הכוחות, כיעקב אבינו שעבד בכל כוחו.

העולם 'לכפר גלובאלי' בו כל אחד מרגיש צורך להתעדכן בנעשה בארצו ובעולם כולו, וכן ובשלום חבריו וידידיו. מחקרים מראים שהעיסוק השוטף של האנושות בכל אותם עדכונים גוזל את קביעות הנפש ומנוחתה, ואם כך בחיי שעה, קל וחומר בחיי עולם - בלימוד התורה שמצריך קביעות גדולה בנפש! זה מה שלמדנו מרבי עקיבא שחוזר אחרי שנים עשר שנים נוספות עם עשרים וארבעת אלף תלמידיו (שמתו בין פסח לעצרת משום שלא נהגו כבוד זה בזה)¹⁰, ימים אלו נועדו לתיקון המידות ועניינים שבין אדם לחברו שהרי "דרך ארץ קדמה לתורה", למדנו ממנו את כוחה ועצמתה של הרציפות. כאשר אדם לומד דף גמרא לא יתנתק ממנו - הוא לא יכול להתייחס לכל הודעה ולכל דיווח ב'וואטסאפ'. אכן, קשה הדבר ודורש עמל ורצון, אך הדבר מתבקש: אם עושים איזה דבר - עושים עם כל הנשמה! אם אדם מנקה הבית לשבת יעשה זאת עם כל הלב. אם נמצא באימון בצבא ישקיע את כל כוחותיו. לימדנו מרן הרב זצ"ל בספרו 'מוסר אביך'¹¹: "בכל דרכיך דעהו"¹²! בכל דבר ודבר בחיים לדעת את ה' שהרי אין דבר בחיינו המנותק מעבודת ה'. לא לעשות דברים בעיפות וברפיון - לא לקום אחרי דקה מדף הגמרא.

ידועים דבריו הנפלאים של החזון איש שכתב באגרת¹³: "ללמוד שעה אחת"¹⁴ ולהפסיק שעה אחת, הרי זה זורע ושולח עליהם מים לסחפם... עיקר הלימוד הוא

¹⁰ יבמות דף ס"ב ע"ב.

¹¹ פרק ב' פסקה ב'

¹² משלי ג' ו'

¹³ קובץ אגרות חזו"א חלק א' אגרת ג'.

¹⁴ הכוונה יחידת זמן אחת

